

Andrzej Sądoliński

"Homo Irrequetus. Nietzscheanizm w twórczości Wacława Berenta", Ryszard Nycz, "Pamiętnik Literacki" z.2 (1976) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 19/4 (62), 154

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(II) NOWAKOWSKI Stanisław: Stare komedie Fredry i młody Żeromski. "Przegląd Humanistyczny" 1976 nr 6 s. 63-68.

Przedmiotem rozważań autora jest próba zrekonstruowania i określenia stosunku młodego Żeromskiego do twórczości Fredry. Omawia zamieszczone w "Dziennikach" (1882-1891) recenzje, w których Żeromski wypowiada się na temat obejrzanych sztuk komediopisarza, przy czym zwraca w nich uwagę głównie na sprawy natury scenicznej: jakość odtworzonych ról, określone kreacje aktorskie. Dopiero w recenzji z 3 czerwca 1888 r. o "Panu Jowialskim" pojawia się refleksja nad dziełem Fredry, które Żeromski ocenia jednak bardzo "jednostronnie" i nie dostrzega "całej złożoności i wieloznaczności" utworu. Podkreślając jego "niewinność, śmiech szczery bez granic, urok mowy ojczystej", pisarz chce zamanifestować przede wszystkim swoją niechęć do "pozytywistycznie rozumianej tendencyjności" dzieła literackiego, hamującej w jego przekonaniu swobodny rozwój literatury.

BP/62/45

A. S.

(II, NYCZ Ryszard: Homo Irrequietus. Nietzscheizm w twórczości Wacława Berenta. "Pamiętnik Literacki" 1976 z. 2 s. 45-82.

Artykuł jest "próbą praktycznej weryfikacji" tezy T. Weissa, iż nietzscheizm Berenta to "zagadnienie całokształtu jego twórczości i poglądów". Autor analizuje poszczególne utwory i przewijające się w nich wątki, przy czym relację nietzscheizm - Berent rozpatruje tylko w warstwie ideologicznej; wydobywa główne aspekty znaczenia myśli Nietzschego w kształtowaniu się artystycznego światopoglądu pisarza: 1) nietzscheańska diagnoza kultury i społeczeństwa (problematyka jednostki, społeczeństwa i roli przeszłości); 2) istotne dla obu pisarzy poszukiwania wzorca osobowego; 3) świadomość estetyczna Berenta (sprawy konwencji, metody i postawy pisarskiej).

BP/62/46

A. S.